

Důlní měřictví, jak známo, je nauka, která se zabývá zaměřováním a zobrazováním důlních prostor a na to navazujících úloh. Náročnost a různorodost těchto prací úměrně stoupala s celkovým rozvojem hornictví a příbuzných oborů. Pochopitelně, že rychlost, přesnost a preciznost měřických prací kladly zvýšené nároky na pomůcky a přístroje používané důlními techniky - měřiči. Tyto nástroje se postupně vyvíjely a zdokonalovaly a právě na nich je velmi názorně vidět, jaký byl technický rozvoj měřické přístrojové techniky v té které době.

K nejstarším oborům vyučovaným na Vysoké škole báňské patří studijní obor důlního měřictví. Již 7. prosince 1907 byla Výnosem Ministerstva orby na Vysoké škole báňské v Příbrami úředně ustavena 'Stolice geodézie a důlního měřictví', později Katedra důlního měřictví a dnes Institut geodézie a důlního měřictví na Hornicko-geologické fakultě VŠB-TU v Ostravě. Právě na tomto institutu existuje velmi vzácná a poměrně málo známá sbírka historických měřických a geodetických přístrojů a pomůcek.

Sbírka vznikla na začátku dvacátého století zásluhou významné osobnosti důlního měřictví akademika Františka Čechury (1887 - 1974). Čechura v roce 1920 nastoupil na Stolicí důlního měřictví a geodézie Vysoké školy báňské v Příbrami jako její přednosta a mimořádný a později řádný profesor. V letech 1945 - 1950 se stal rektorem Vysoké školy báňské, tehdy již se sídlem v Ostravě. Jeho zásluhou byla v roce 1951 na VŠB v Ostravě zřízena samostatná specializace - důlní měřictví. Na VŠB v Ostravě pracoval až do roku 1957, kdy odešel do důchodu a sbírku věnoval katedře.

Katedra důlního měřictví tuto sbírku dále spravovala, provozovala, doplňovala a našla jí důstojné prostory v areálu VŠB-TU v Ostravě-Porubě. U příležitosti 100. výročí narození akademika Františka Čechury v roce 1987 byla sbírka pojmenována po svém zakladateli.

První exponáty byly pořízeny již v roce 1896. Jedná se o výrobky firmy Tesdorpf Stuttgart, jako např. repetiční teodolit, řetězec, stolní libela a další. Nejstarším přístrojem je zrcadlový goniograf z roku 1877 firmy Müller v Terstu. Početně největší zastoupení má firma Josef a Jan Frič, Praha - celkem 43 exponátů.

Sbírka obsahuje celkem 398 položek, z toho 108 různých typů teodolitů, 15 tachymetrů a tachografometrů, 52 nivelačních přístrojů, 11 starých počítačích strojů, kompas, pásma, topografické soupravy, vynášecí soupravy a další geodetické pomůcky různého stáří. Je zde možno na malé ploše shlédnout technický vývoj důlně měřických a geodetických přístrojů celkem 73 jemnomechanických dílen z celého světa. Část sbírek tvoří exponáty domácí výroby jako například výrobky firmy Josef a Jan Frič Praha, Srb a Štys Praha, R. M. Brandeis Praha, O. Spitra Praha. Nelze také opomenout přístroje vyráběné n.p. Meopta Praha. Zahraniční výroba je zde zastoupena firmami např. Starke a Kammerer a J. Schablass Vídeň, M. Wolz Bonn, L. Tesdorpf Stuttgart, M. Hildebrand Freiberg, Wichman Berlin, H. Morin Paříž, Watts Londýn, Wild Heerbrugg, Kern Aarau, Zeiss Jena, MOM Budapešť i výrobky z bývalého SSSR a další.

V letech 2004 a 2005 probíhala přestavba celé sbírky a její archivace včetně nového vybavení výstavního prostoru.

V roce 2014 začal Ing. Petr Fencel jednat s vedením Hornicko-geologické fakulty VŠB-TU Ostrava o zapůjčení části sbírky do expozice MKC.

Díky velkému pochopení vedení Hornicko-geologické fakulty VŠB-TU Ostrava a především zásluhou vedoucího Institutu geodézie a důlního měřictví doc. Ing. Pavla Černoty Ph.D. můžeme téměř celou sbírku shlédnout i v expozici Moravského kartografického centra ve Velkých Opatovicích.

Použito článku

Ing. Hany Štěpánkové, Institut geodézie a důlního měřictví, Hornicko-geologická fakulta, VŠB - TU Ostrava